Lagutskottets betänkande
2001/02:LU29

Lag om elektronisk handel och andra informationssamhällets tjänster, m.m.

Sammanfattning

I betänkandet behandlar utskottet regeringens proposition 2001/02:150 Lag om elektronisk handel och andra informationssamhällets tjänster, m.m.

I propositionen föreslås en ny lag om elektronisk handel och andra informationssamhällets tjänster. Vidare föreslås ändringar i konsumentkreditlagen, marknadsföringslagen och lagen om handel med finansiella instrument. Lagförslagen syftar till att i svensk rätt genomföra Europaparlamentets och rådets direktiv 2000/31/EG av den 8 juni 2000 om vissa rättsliga aspekter på informationssamhällets tjänster, särskilt elektronisk handel, på den inre marknaden, det s.k. e-handelsdirektivet.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 juli 2002.

Ingen motion har väckts med anledning av propositionen, och utskottet föreslår att riksdagen skall anta lagförslagen.

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

Lag om elektronisk handel och andra informationssamhällets tjänster, m.m.

Riksdagen antar

dels de av regeringen framlagda förslagen till

1. lag om elektronisk handel och andra informationssamhällets tjänster,
2. lag om ändring i lagen (1991:980) om handel med finansiella instrument,
3. lag om ändring i konsumentkreditlagen (1992:830),

dels det av utskottet i bilaga 3 framlagda förslaget till

4. lag om ändring i marknadsföringslagen (1995:450).

Därmed bifaller riksdagen propositionerna 2001/02:150 och 2001/02:134 i denna del.

Stockholm den 23 maj 2002

På lagutskottets vägnar

Tanja Linderborg

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Tanja Linderborg (v), Rolf Åbjörnsson (kd), Marianne Carlström (s), Christel Anderberg (m), Rune Berglund (s), Karin Jeppsson (s), Nikos Papadopoulos (s), Elizabeth Nyström (m), Marina Pettersson (s), Christina Nenes (s), Tasso Stafilidis (v), Kjell Eldensjö (kd), Berit Adolfsson (m), Anders Berglöv (s), Ana Maria Narti (fp), Petra Gardos (m) och Agne Hansson (c).

Redogörelse för ärendet

Europaparlamentet och Europeiska unionens råd antog den 8 juni 2000 direktiv 2000/31/EG om vissa rättsliga aspekter på informationssamhällets tjänster, särskilt elektronisk handel, på den inre marknaden, det s.k. e-handelsdirektivet. I direktivet finns bestämmelser om informationssamhällets tjänster och om de tjänsteleverantörer som tillhandahåller sådana tjänster. Direktivet trädde i kraft den 17 juli 2000 och skulle ha varit genomfört i medlemsstaternas nationella lagstiftning senast den 17 januari 2002.

Under förhandlingarna som föregick direktivets antagande ägde samråd rum med en av Näringsdepartementet tillkallad referensgrupp bestående av företrädare för olika myndigheter och organisationer. Som ett led i genomförandet av direktivet utarbetades vidare inom Regeringskansliet departementspromemorian (Ds 2001:13) E-handelsdirektivet – genomförande av direktiv 2000/31/EG om vissa rättsliga aspekter på informationssamhällets tjänster. Under arbetet med promemorian inhämtades synpunkter från myndigheter och organisationer. Dessutom förekom samråd med berörda departement i övriga nordiska länder. Promemorian har remissbehandlats och ligger till grund för propositionens lagförslag.

Regeringen beslutade den 7 februari 2002 en lagrådsremiss. Dagen därpå anmäldes remissen till kommissionen i enlighet med vad som föreskrivs i Europaparlamentets och rådets direktiv 98/34/EG av den 22 juni 1998 om ett informationsförfarande beträffande tekniska standarder och föreskrifter och beträffande föreskrifter för informationssamhällets tjänster, ändrat genom direktiv 98/48/EG.

Kommissionen har i en skrivelse den 13 maj 2002 – ställd till utrikesministern – framfört synpunkter på och i vissa avseenden ifrågasatt det i lagrådsremissen föreslagna genomförandet av direktivet. Näringsdepartementet har den 17 maj 2002 överlämnat en kopia av skrivelsen till lagutskottet.

För att i svensk rätt genomföra e-handelsdirektivet föreslår regeringen – efter hörande av Lagrådet – att riksdagen skall anta det i propositionen framlagda förslaget till lag om elektronisk handel och andra informationssamhällets tjänster samt besluta ändringar i lagen (1991:980) om handel med finansiella instrument, konsumentkreditlagen (1992:830) och marknadsföringslagen (1995:450).

Regeringens förslag återfinns i bilaga 1 och lagförslagen i bilaga 2.

Ingen motion har väckts med anledning av propositionen.

I detta sammanhang behandlar utskottet även ett i proposition 2001/02:134 av regeringen tidigare i vår framlagt förslag till lag om ändring i marknadsföringslagen (1995:450). Utskottet har i sitt betänkande 2001/02:LU33 den 16 maj 2002 ställt sig bakom den i proposition 2001/02:134 föreslagna ändringen i sak. Av lagtekniska skäl och i syfte att samordna lagförslaget i proposition 2001/02:134 med det nu aktuella förslaget till ändring i marknadsföringsla-

gen, har utskottet nödgats överföra den formella behandlingen av lagförslaget till detta ärende. Det samordnade lagförslaget återfinns i bilaga 3.

I sammanhanget bör vidare upplysas om att frågor rörande elektronisk handel behandlades senast i mars 2002 i utskottets betänkande 2001/02:LU16. I betänkandet finns en översiktlig redovisning av de åtgärder som vidtagits nationellt, inom EU och internationellt i syfte att främja den elektroniska handeln.

Utskottets överväganden

Genomförande av e-handelsdirektivet

Utskottets förslag i korthet
Riksdagen bör anta regeringens lagförslag.

Direktivets huvudsakliga innehåll

E-handelsdirektivet syftar till att säkerställa den fria rörligheten på den inre marknaden för informationssamhällets tjänster. Med sådana tjänster avses tjänster som vanligtvis utförs mot ersättning, på distans, på elektronisk väg och på individuell begäran av en tjänstemottagare.

Direktivet är ett s.k. harmoniseringsdirektiv, vilket innebär att medlemsstaterna i sin nationella lagstiftning i vissa avseenden varken får ställa mer eller mindre långtgående krav än vad som följer av direktivet.

I direktivet finns bestämmelser om bl.a. vilken information som skall lämnas i samband med marknadsföring, beställning och ingående av avtal (artiklarna 5–7, 10 och 11), ingående av avtal på elektronisk väg (artikel 9) samt mellanhänders ansvar för överförd och lagrad information (artiklarna 12–14). Direktivet innehåller också ett förbud för medlemsstaterna att ålägga tjänsteleverantörer en allmän skyldighet att övervaka eller efterforska viss information (artikel 15). Vidare föreskrivs att varje medlemsstat skall se till att tjänsteleverantörer som är etablerade på dess territorium följer den medlemsstatens bestämmelser om informationssamhällets tjänster (artikel 3.1) och att medlemsstaterna inte får begränsa den fria rörligheten för de av informationssamhällets tjänster som har ursprung i en annan medlemsstat (artikel 3.2). Direktivet syftar inte till att införa nya regler om tillämplig lag på privaträttsliga avtal med internationell anknytning eller om domstolars behörighet (artikel 1.4).

Direktivet och dess genomförande i svensk rätt

I propositionen konstaterar regeringen att utvecklingen på det område som e-handelsdirektivet omfattar sker mycket snabbt och att tekniken förändras ständigt, varför det finns en risk för att reglerna inte till fullo korresponderar med den nya teknik som växer fram. Enligt regeringens uppfattning finns det därför anledning att vid det svenska genomförandet av direktivet vara försiktig med att reglera mer än vad direktivet kräver.

En naturlig utgångspunkt bör, enligt vad som anförs i propositionen, vara att regleringen av området skall vara teknikneutral eller teknikoberoende. Dock måste beaktas att Internet och tekniken med webbsidor skiljer sig från andra kända sätt att sprida information, vilket kan leda till att informationssamhällets tjänster, i likhet med vad som exempelvis är fallet med postbeford-

ran och TV-sändningar, likväl kan behöva regleras särskilt. Det torde således, enligt regeringens bedömning, inte vara möjligt att utforma en lagstiftning som är fullständigt teknikoberoende och teknikneutral.

Ytterligare en utgångspunkt för genomförandet bör, enligt regeringen, vara att åtminstone de nordiska länderna får en så enhetlig reglering som möjligt.

I propositionen gör regeringen bedömningen att direktivet, med hänsyn till dess horisontella reglering av ett mycket brett område, till största delen bör genomföras i svensk rätt genom en ny *speciallag,* lagen om elektronisk handel och andra informationssamhällets tjänster (e-handelslagen). Enligt vad som upplyses i propositionen har övriga nordiska länder valt att genomföra direktivet på samma sätt.

När det gäller den närmare utformningen av lagen konstaterar regeringen att det, mot bakgrund av direktivets komplexa och delvis detaljerade karaktär, är ofrånkomligt att delar av direktivet mer eller mindre ordagrant måste införas i lagtexten. För att i möjligaste mån följa svenska traditioner i fråga om lagstil och inte i onödan tynga lagen med ett ohanterligt språkbruk är det, anser regeringen, dock nödvändigt att göra vissa förenklingar och modifieringar i lagtexten.

I det följande lämnas en översiktlig redogörelse för e-handelsdirektivets viktigare delar och regeringens förslag och bedömningar vad gäller direktivets genomförande i svensk rätt.

Direktivets *tillämpningsområde* är begränsat till informationssamhällets tjänster. Begreppet definieras genom en hänvisning till Europaparlamentets och rådets direktiv 98/34/EG av den 22 juni 1998 om ett informationsförfarande beträffande tekniska standarder och föreskrifter och beträffande föreskrifter för informationssamhällets tjänster, ändrat genom direktiv 98/48/EG. Med informationssamhällets tjänster avses enligt detta direktiv sådana tjänster som vanligtvis utförs mot ersättning, på distans, på elektronisk väg och på individuell begäran av en tjänstemottagare. Begreppet omfattar en mängd olika former av näringsverksamhet som bedrivs online, exempelvis försäljning av varor och tjänster samt tillhandahållande och vidarebefordran av information. Radio- och TV-sändningar omfattas dock inte eftersom det inte är fråga om en tjänst som tillhandahålls på individuell begäran.

Direktivet är inte tillämpligt på vissa i direktivet uppräknade områden, bl.a. beskattning, viss notariatverksamhet, frågor som rör avtal eller förfaranden som omfattas av kartellagstiftning och spelverksamhet. Det skall inte heller tillämpas på frågor rörande informationssamhällets tjänster som omfattas av vissa EG-direktiv, nämligen dataskyddsdirektivet (95/46/EG) och teledataskyddsdirektivet (97/66/EG). E-handelsdirektivet påverkar inte den konsumentskyddsnivå som följer av bl.a. distansavtalsdirektivet (97/7/EG).

I propositionen föreslås att den nya e-handelslagen skall ha samma tillämpningsområde som direktivet. Lagen skall således vara tillämplig på påbörjande och utövande av informationssamhällets tjänster, med de undantag som följer av direktivet (1 och 6 §§).

En central del av direktivet utgörs av den s.k. *ursprungslandsprincipen*, som bygger på principerna om ursprungslandskontroll och ömsesidigt erkännande. I detta sammanhang innebär ursprungslandsprincipen dels att varje medlemsstat skall se till att de av informationssamhällets tjänster som en på dess territorium etablerad tjänsteleverantör tillhandahåller överensstämmer med de nationella bestämmelser som är tillämpliga i denna medlemsstat och som omfattas av det s.k. samordnade området (artikel 3.1), dels att medlemsstaterna inte av skäl som omfattas av det samordnade området får begränsa den fria rörligheten för de av informationssamhällets tjänster som har sitt ursprung i en annan medlemsstat (artikel 3.2). Syftet med ursprungslandsprincipen är att en tjänsteleverantör skall kunna erbjuda sina tjänster i hela gemenskapen, utan att behöva ta reda på eller beakta de krav som ställs på verksamheten eller tjänsterna i hela gemenskapen.

Av avgörande betydelse för den närmare innebörden av ursprungslandsprincipen är begreppet det samordnade området. Därmed avses, enligt artikel 2 h, de krav som leverantörer av informationssamhällets tjänster måste uppfylla när det gäller startande och utövande av verksamhet, oavsett om kraven är av allmän natur eller särskilt utformade för informationssamhällets tjänster. Begreppet avser bl.a. regler om anmälnings-, registrerings- eller tillståndsförfaranden samt behörighetskrav för verksamhetsutövare. Till det samordnade området hör även regler om marknadsföring, krav på kvaliteten på och innehållet i tjänster samt ansvar för den information som lämnas vid marknadsföring.

Från ursprungslandsprincipen görs i direktivet en rad undantag som finns angivna i en bilaga till direktivet. Ursprungslandsprincipen är således inte tillämplig på bl.a. immaterialrättens område, utgivning av elektroniska pengar, avtalsparters frihet att välja vilken lagstiftning som skall tillämpas på deras avtal, avtalsförpliktelser vid konsumentavtal, giltigheten av vissa avtal om fast egendom och frågan huruvida icke begärda kommersiella meddelanden per e-post är tillåtna.

I undantagsfall får en medlemsstat, med stöd av artikel 3.4 under vissa förutsättningar vidta åtgärder som strider mot förbudet att begränsa den fria rörligheten för en viss tjänst från en annan medlemsstat i syfte att skydda allmän ordning och säkerhet, folkhälsan och konsumenter.

För att genomföra ursprungslandsprincipen i svensk rätt föreslås i propositionen en bestämmelse i den nya e-handelslagen med den innebörden att svensk rätt skall gälla inom det samordnade regelområdet för tjänster som tillhandahålls av tjänsteleverantörer med Sverige som etableringsstat, även om tjänsterna helt eller delvis riktar sig mot andra EES-stater (5 §). Vidare föreslås en bestämmelse som lägger fast att en tjänsteleverantör som är etablerad i en annan EES-stat har rätt att, utan hinder av svenska regler inom det samordnade regelområdet, tillhandahålla tjänstemottagare i Sverige informationssamhällets tjänster (3 § första stycket).

När det gäller omfattningen av det s.k. samordnade området anför regeringen att mycket talar för att bedömningen i departementspromemorian att

området är begränsat till krav som det allmänna ställer på tjänsteleverantörerna, dvs. offentligrättsliga krav, är riktig, men att direktivet i denna del samtidigt är oklart och att det i sista hand är EG-domstolens uppgift att avgöra direktivets innebörd. De begränsningar av ursprungslandsprincipens tillämplighet som finns i direktivet föreslås även införas i e-handelslagen (6 och 7 §§). Vidare föreslås en bestämmelse som, i enlighet med vad som närmare följer av artikel 3.4, ger svenska domstolar och myndigheter en möjlighet att i enskilda fall vidta åtgärder som hindrar den fria rörligheten för en tjänst i syfte att skydda allmän ordning och säkerhet, folkhälsan eller konsumentintressena (3 § andra stycket och 4 §).

I artikel 5 finns allmänna krav på den *information* som en leverantör av informationssamhällets tjänster måste lämna om sig själv och sin verksamhet, exempelvis namn, e-postadress och etableringsort. Vidare ställs i artikel 6 upp vissa krav på information som måste lämnas i samband med kommersiella meddelanden. Artikel 20 överlämnar till medlemsstaterna att finna lämpliga påföljder vid brister i informationslämnandet.

För att genomföra artikel 5 föreslås en särskild bestämmelse i e-handelslagen. Däremot behövs, enligt regeringens bedömning, ingen lagstiftningsåtgärd med anledning av artikel 6 eftersom motsvarande krav redan gäller enligt bl.a. 5 § marknadsföringslagen. En tjänsteleverantör som åsidosätter sin informationsplikt skall, enligt förslaget, kunna drabbas av sanktioner enligt marknadsföringslagen (15 §). Några civil- eller straffrättsliga påföljder bör, anser regeringen, inte införas. Inte heller bör någon ny möjlighet att utdöma marknadsstörningsavgift införas.

Enligt artikel 9 skall medlemsstaterna se till att deras rättssystem tillåter att avtal ingås på elektronisk väg. *Formkrav* i svensk rätt som utgör hinder mot att sådana avtal ingås måste således upphävas. Detta gäller dock endast avtal som kan ingås i samband med informationssamhällets tjänster. Till detta kommer att artikel 9 medger att vissa slag av avtal undantas från kravet på upphävande av formkrav, bl.a. avtal som skapar eller överför rätt till fast egendom, dock ej hyresavtal, samt vissa borgensavtal och familjerättsliga avtal.

I propositionen konstateras att det finns ett mycket begränsat antal situationer där svensk lagstiftning kräver avtal i pappersform. En sådan situation är, anförs det i propositionen, avtal om konsumentkrediter. Av 9 § konsumentkreditlagen (1992:830) framgår att ett avtal om kredit skall ingås skriftligen och undertecknas av konsumenten samt att denne skall få en kopia av avtalet. Enligt regeringens bedömning utgör visserligen inte kravet på skriftlighet hinder mot att ingå avtal om kredit på elektronisk väg. Annorlunda förhåller det sig dock när det gäller kravet på att konsumenten skall underteckna avtalet. I denna del föreslås därför en ändring i konsumentkreditlagen som innebär att formkravet även skall anses uppfyllt om konsumenten signerar avtalet med en avancerad elektronisk signatur. Vidare föreslås ett förtydligande i lagen (1991:980) om handel med finansiella instrument om att vissa avtal enligt lagen kan slutas på elektronisk väg. I övrigt bör, enligt regeringen, gällande

formkrav i fråga om avtal om fast egendom och familjerättsliga avtal för närvarande behållas.

I artiklarna 12–14 finns särskilda bestämmelser om *mellanhänders ansvar* för överföring och lagring av information som tillhandahållits av andra. Bestämmelserna innebär att mellanhänder som bedriver viss verksamhet, nämligen vidarebefordring av information (s.k. mere conduit), överföring av information (s.k. cashning) och lagring av information (värdtjänster) inte skall kunna göras ansvariga för sådan information som de överför, vidarebefordrar eller lagrar. De ansvarsbegränsningar som regleras i artiklarna avser alla typer av ansvar inom alla rättsområden. Ett syfte med bestämmelserna är att säkerställa att mellanhänderna inte drabbas av ett orimligt stort ansvar, vilket kan riskera att hämma utvecklingen av informationssamhällets tjänster. Andra syften är att öka tryggheten och rättssäkerheten samt att avlägsna hinder för den fria rörligheten för tjänsterna genom att ha tydliga och framför allt gemensamma regler på den inre marknaden.

Medlemsstaterna får, enligt artikel 15.1, inte föreskriva en allmän skyldighet att i samband med tillhandahållande av sådana tjänster som omfattas av artiklarna 12–14, övervaka den information som överförs eller lagras för annans räkning. Mellanhänderna får inte heller åläggas någon allmän skyldighet att aktivt efterforska fakta eller omständigheter som kan tyda på olaglig verksamhet.

I propositionen diskuteras ingående behovet av särskilda bestämmelser om ansvarsfrihet i fråga om mellanhänders straffrättsliga och skadeståndsrättsliga ansvar samt ansvar för s.k. sanktionsavgifter. Vad först gäller det skadeståndsrättsliga området konstaterar regeringen att ett visst behov av sådana bestämmelser föreligger. För att undvika gränsdragningsfrågor föreslås dock en generell regel som uttryckligen föreskriver att en tjänsteleverantör under vissa närmare angivna förutsättningar inte är skyldig att ersätta skada på grund av innehållet i överförd eller lagrad information. Motsvarande föreslås också i fråga om sanktionsavgifter (16–18 §§).

När det sedan gäller det straffrättsliga ansvaret föreligger, anförs det i propositionen, visserligen redan enligt gällande rätt ansvarsfrihet i enlighet med vad som krävs i artiklarna 12–14. För att undanröja varje osäkerhet som kan föreligga beträffande oaktsamhetsbrott och för att på ett tydligt sätt genomföra direktivet i denna del föreslås dock en bestämmelse enligt vilken en tjänsteleverantör som överför eller lagrar information för annan får dömas till ansvar för brott som avser innehållet i informationen endast om brottet begåtts uppsåtligen (19 §).

Vad slutligen gäller frågan om förbudet i artikel 15 mot att införa en allmän övervakningsplikt för mellanhänder konstaterar regeringen i propositionen att lagen (1998:112) om ansvar för elektroniska anslagstavlor, den s.k. BBS-lagen, inte innebär en sådan övervakningsplikt, utan endast en plikt för den som äger eller administrerar en elektronisk anslagstavla att hålla en viss uppsikt över den i skälig omfattning. Detta innebär, enligt regeringens be-

dömning, att BBS-lagen inte står i strid med direktivet och att artikel 15 således inte kräver någon lagstiftningsåtgärd.

Utskottets ställningstagande

Som redovisats inledningsvis anmäldes den i ärendet beslutade lagrådsremissen den 8 februari 2002 till kommissionen i enlighet med det förfarande som regleras i Europaparlamentets och rådets direktiv 98/34/EG av den 22 juni 1998 om ett informationsförfarande beträffande tekniska standarder och föreskrifter och beträffande föreskrifter för informationssamhällets tjänster, ändrat genom direktiv 98/48/EG. Detta direktiv innebär bl.a. att en medlemsstat inte får anta ett förslag till föreskrift som har anmälts förrän tre månader förflutit räknat från den tidpunkt då kommissionen mottog anmälan. Det anmälda förslaget får inte heller antas förrän ytterligare en månad förflutit om kommissionen eller någon annan medlemsstat inom samma tidsfrist inkommer med ett s.k. detaljerat yttrande som går ut på att den planerade åtgärden kan skapa hinder för tjänsternas fria rörlighet eller för tjänsteaktörernas etableringsfrihet på den inre marknaden. Enligt artikel 8.2 kan kommissionen och medlemsstaterna lämna synpunkter på den föreslagna lagen, även om något detaljerat yttrande inte överlämnas. Det ankommer då på medlemsstaten att så långt möjligt ta hänsyn till dessa synpunkter då föreskriften antas. Någon formell skyldighet att göra det föreligger dock inte.

Den i direktivet föreskrivna tremånadersfristen löpte ut den 13 maj 2002, dvs. två månader efter det att regeringen beslutade att överlämna förevarande proposition till riksdagen. Kommissionen har i en skrivelse samma dag – ställd till utrikesministern – framfört synpunkter på och i viss mån även ifrågasatt det i lagrådsremissen föreslagna genomförandet av direktivet. Detta gäller i huvudsak artiklarna 2, 3.2, 3.4 och 12–14. Näringsdepartementet har den 17 maj 2002 överlämnat en kopia av skrivelsen till lagutskottet.

Enligt utskottets mening hade det varit att föredra om notifieringsförfarandet hade kunnat ske innan propositionen överlämnades till riksdagen så att kommissionens eventuella synpunkter hade kunnat bli föremål för sedvanlig beredning inom Regeringskansliet. På så sätt hade kommissionens synpunkter också kunnat aktualiseras motionsledes.

I den uppkomna situationen kan utskottet dock konstatera att varken kommissionen eller någon medlemsstat har inkommit med något detaljerat yttrande enligt artikel 9. Utskottet är inte heller berett att närmare överväga de av kommissionen aktualiserade spörsmålen. Direktivets genomförande skulle då försenas ytterligare, något som enligt utskottet bör undvikas. Med hänsyn härtill och då utskottet inte kan finna annat än att de föreslagna lagändringarna innebär att Sverige kommer att uppfylla vad som krävs i direktivet, tillstyrker utskottet bifall till propositionen. Utskottet förutsätter dock att kommissionens yttrande snarast blir föremål för överväganden inom Regeringskansliet och att regeringen, om det därvid skulle visa sig föreligga behov av ytterligare lagstiftningsåtgärder, återkommer till riksdagen med erforderliga lagförslag.

Utskottet har i betänkande 2001/02:LU33 i sak ställt sig bakom regeringens i proposition 2001/02:134 framlagda förslag till lag om ändring i marknadsföringslagen (1995:450), men av samordningsskäl överlåtit behandlingen av den författningstekniska regleringen till det nu aktuella ärendet. De båda lagförslagen återfinns – efter samordning – i bilaga 3 till betänkandet. Utskottet tillstyrker bifall även till proposition 2001/02:134 såvitt nu är i fråga.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Propositionerna

I proposition 2001/02:150 föreslår regeringen (Näringsdepartementet) – efter hörande av Lagrådet – att riksdagen antar de i propositionen framlagda förslagen till

1. lag om elektronisk handel och andra informationssamhällets tjänster,
2. lag om ändring i lagen (1991:980) om handel med finansiella instrument,
3. lag om ändring i konsumentkreditlagen (1992:830),
4. lag om ändring i marknadsföringslagen (1995:450).

I proposition 2001/02:134 föreslår regeringen (Justitiedepartementet) – efter hörande av Lagrådet – såvitt nu är i fråga (lagförslag 3) – att riksdagen antar i propositionen framlagt förslag till lag om ändring i marknadsföringslagen (1995:450).

Lagförslagen finns i bilaga 2 till betänkandet.

BILAGA 2

Regeringens lagförslag

I proposition 2001/02:150 framlagda lagförslag

1 Förslag till lag om elektronisk handel och andra informationssamhällets tjänster

2 Förslag till lag om ändring i lagen (1991:980) om handel med finansiella instrument

3 Förslag till lag om ändring i konsumentkreditlagen (1992:830)

4 Förslag till lag om ändring i marknadsföringslagen (1995:450)

I proposition 2001/02:134 framlagt lagförslag

Förslag till lag om ändring i marknadsföringslagen (1995:450)

BILAGA 3

Utskottets lagförslag

Förslag till lag om ändring i marknadsföringslagen (1995:450)

Härigenom föreskrivs[1] i fråga om marknadsföringslagen (1995:450)

dels att nuvarande 13 a § skall betecknas 13 b §,

dels att den nya 13 b § skall ha följande lydelse,

dels att 19–21, 29, 34, 35, 38, 44, 50, 54 och 55 §§ samt rubriken närmast före 21 § skall ha följande lydelse,

dels att det i lagen skall införas två nya paragrafer, 13 a och 16 a §§, samt närmast före 13 a § och 16 a § nya rubriker av följande lydelse.

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
	Garantier
	13 a §
	En näringsidkare, som vid marknadsföringen erbjuder sig att genom en garanti eller liknande utfästelse under en viss tid svara för en produkt eller del därav eller för en egenskap hos produkten, skall vid försäljningen lämna köparen tydlig information om utfästelsens innehåll och de uppgifter som är nödvändiga för att köparen skall kunna göra den gällande. Information skall även lämnas om att köparens rättigheter enligt lag inte påverkas av utfästelsen.

[1] Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv 1999/44/EG av den 25 maj 1999 om vissa aspekter rörande försäljning av konsumentvaror och härmed förknippade garantier (EGT L 171, 7.7.1999, s. 12, Celex 31999L0044) och Europaparlamentets och rådets direktiv 2000/31/EG av den 8 juni 2000 om vissa rättsliga aspekter på informationssamhällets tjänster, särskilt elektronisk handel, på den inre marknaden (”Direktiv om elektronisk handel”) (EGT L 178, 17.7.2000, s. 1, Celex 32000L0031). Se även Europaparlamentets och rådets direktiv 98/34/EG av den 22 juni 1998 om ett informationsförfarande beträffande tekniska standarder och föreskrifter och beträffande föreskrifter för informationssamhällets tjänster (EGT L 204, 21.7.1998, s. 37, Celex 31998L0034), ändrat genom Europaparlamentet och rådets direktiv 98/48/EG (EGT L 217, 5.8.1998, s. 18, Celex 31998L0048).

Nuvarande lydelse | *Föreslagen lydelse*

Utfästelsen och informationen skall lämnas i en handling eller i någon annan läsbar och varaktig form som är tillgänglig för köparen.

13 b §[2]

En näringsidkare får vid marknadsföring till en fysisk person använda telefax eller sådana uppringningsautomater eller andra liknande automatiska system för individuell kommunikation som inte betjänas av någon enskild, bara om den fysiska personen har samtyckt till det på förhand.

Näringsidkaren får använda andra metoder för individuell kommunikation på distans om inte den fysiska personen tydligt motsatt sig att metoden används.

En näringsidkare som använder e-post vid icke begärd marknadsföring till fysiska personer skall respektera och regelbundet kontrollera register där personer som inte önskar få sådan marknadsföring med e-post kan registrera sig.

Åläggande att tillhandahålla tekniska hjälpmedel

16 a §

En tjänsteleverantör enligt lagen (2002:000) om elektronisk handel och andra informationssamhällets tjänster som i strid med 10 § i den lagen låter bli att tillhandahålla sådana tekniska hjälpmedel som avses där får åläggas att tillhandahålla hjälpmedlen.

19 §

Ett förbud enligt 14 eller 17 § och ett åläggande enligt 15 § skall förenas med vite, om det inte av särskilda skäl är obehövligt.

Ett förbud enligt 14 eller 17 § och ett åläggande enligt 15 *eller 16 a* § skall förenas med vite, om det inte av särskilda skäl är obehövligt.

20 §

Rätten får meddela förbud enligt 14 eller 17 § eller åläggande enligt 15 § att gälla tills vidare, om

Rätten får meddela förbud enligt 14 eller 17 § eller åläggande enligt 15 *eller 16 a* § att gälla tills vidare, om

1. käranden visar sannolika skäl för sin talan, och
2. det skäligen kan befaras att svaranden genom att vidta eller låta bli att vidta en viss handling minskar betydelsen av ett förbud eller åläggande.

[2] Senaste lydelse av tidigare 13 a § 2000:129.

Nuvarande lydelse | *Föreslagen lydelse*

I fråga om beslut enligt första stycket tillämpas 15 kap. 5 § andra–fjärde styckena samt 6 och 8 §§ rättegångsbalken. Beslutet får verkställas genast.

Förbuds- och informationsföreläggande

Föreläggande

21 §

I fall som inte är av större vikt får Konsumentombudsmannen meddela föreläggande om

1. förbud som avses i 14 eller 17 § *(förbudsföreläggande)*, *eller*
2. åläggande som avses i 15 § *(informationsföreläggande)*.

I fall som inte är av större vikt får Konsumentombudsmannen meddela föreläggande om

1. förbud som avses i 14 eller 17 § *(förbudsföreläggande)*,
2. åläggande som avses i 15 § *(informationsföreläggande), eller*
3. *åläggande som avses i 16 a §.*

Föreläggandet skall förenas med vite.

För att bli gällande skall näringsidkaren godkänna föreläggandet omedelbart eller inom en viss tid. Om föreläggandet har godkänts, gäller det som en lagakraftvunnen dom.

Ett godkännande som sker efter den utsatta tiden gäller inte.

29 §[3]

Den som uppsåtligen eller av oaktsamhet bryter mot ett förbud eller ett åläggande som har meddelats med stöd av 14 eller 15 § eller mot en föreskrift i 5–*13 a* §§, skall ersätta den skada som därigenom uppkommer för en konsument eller någon annan näringsidkare.

Den som uppsåtligen eller av oaktsamhet bryter mot ett förbud eller ett åläggande som har meddelats med stöd av 14, 15 *eller 16 a* § eller mot en föreskrift i 5–*13 b* §§, skall ersätta den skada som därigenom uppkommer för en konsument eller någon annan näringsidkare.

Vid bestämmande av ersättningen till näringsidkare får hänsyn tas även till omständigheter av annan än ekonomisk art.

34 §

En näringsidkare är skyldig att på uppmaning av Konsumentombudsmannen

1. yttra sig och lämna de upplysningar som behövs i ett ärende om tillämpningen av denna lag,
2. tillhandahålla de handlingar, varuprover och liknande som kan ha betydelse för utredningen i ett ärende där beslut om förbud eller åläggande enligt 14, 15 eller 17 § kan antas komma i fråga.

2. tillhandahålla de handlingar, varuprover och liknande som kan ha betydelse för utredningen i ett ärende där beslut om förbud eller åläggande enligt 14, 15*, 16 a* eller 17 § kan antas komma i fråga.

[3] Senaste lydelse 2000:129.

Nuvarande lydelse | *Föreslagen lydelse*

35 §

Den som har meddelats ett förbud eller åläggande enligt 14, 15 eller 17 § är skyldig att på uppmaning av Konsumentombudsmannen tillhandahålla de upplysningar, handlingar, varuprover och liknande som behövs för tillsynen över att förbudet eller åläggandet följs.

Den som har meddelats ett förbud eller åläggande enligt 14, 15*, 16 a* eller 17 § är skyldig att på uppmaning av Konsumentombudsmannen tillhandahålla de upplysningar, handlingar, varuprover och liknande som behövs för tillsynen över att förbudet eller åläggandet följs.

38 §[4]

Talan om förbud eller åläggande enligt 14, 15 eller 17 § väcks vid Marknadsdomstolen. Om samma kärande, eller en annan kärande i samråd med denne, samtidigt väcker en talan om marknadsstörningsavgift enligt 22 § eller skadestånd enligt 29 § med anledning av marknadsföringen, skall dock en talan om förbud eller åläggande väckas vid Stockholms tingsrätt.

Talan om förbud eller åläggande enligt 14, 15*, 16 a* eller 17 § väcks vid Marknadsdomstolen. Om samma kärande, eller en annan kärande i samråd med denne, samtidigt väcker en talan om marknadsstörningsavgift enligt 22 § eller skadestånd enligt 29 § med anledning av marknadsföringen, skall dock en talan om förbud eller åläggande väckas vid Stockholms tingsrätt.

Talan om förbud eller åläggande får väckas av

1. Konsumentombudsmannen,
2. en näringsidkare som berörs av marknadsföringen, och
3. en sammanslutning av konsumenter, näringsidkare eller löntagare.

Ett interimistiskt beslut enligt 20 § meddelas av den domstol där en rättegång enligt första stycket pågår.

44 §

En dom i vilken frågan om förbud enligt 14 eller 17 § eller åläggande enligt 15 § har prövats, hindrar att en ny talan enligt 14, 15 eller 17 § väcks med anledning av marknadsföringen. En sådan dom hindrar dock inte att samma fråga prövas på nytt när ändrade förhållanden föranleder det.

En dom i vilken frågan om förbud enligt 14 eller 17 § eller åläggande enligt 15 *eller 16 a* § har prövats, hindrar att en ny talan enligt 14, 15*, 16 a* eller 17 § väcks med anledning av marknadsföringen. En sådan dom hindrar dock inte att samma fråga prövas på nytt när ändrade förhållanden föranleder det.

50 §[5]

Om något annat inte följer av denna lag, skall föreskrifterna i rättegångsbalken om tvistemål där förlikning om saken inte är tillåten tilläm-

Om något annat inte följer av denna lag, skall föreskrifterna i rättegångsbalken om tvistemål där förlikning om saken inte är tillåten tilläm-

[4] Senaste lydelse 1999:114.
[5] Senaste lydelse 1996:270.

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
pas på mål om förbud eller åläggande enligt 14, 15 eller 17 § och mål om marknadsstörningsavgift enligt 22 §.	pas på mål om förbud eller åläggande enligt 14, 15*, 16 a* eller 17 § och mål om marknadsstörningsavgift enligt 22 §.

I mål om skadestånd enligt 29 § gäller vad som är föreskrivet i rättegångsbalken om tvistemål där förlikning om saken är tillåten.

I ärenden som avses i 42 § andra stycket gäller lagen (1996:242) om domstolsärenden, om något annat inte följer av denna lag.

54 §

I mål om förbud eller åläggande enligt 14, 15 eller 17 § har den som har talerätt enligt 38 § andra stycket rätt att delta i rättegången som intervenient enligt 14 kap. rättegångsbalken.	I mål om förbud eller åläggande enligt 14, 15*, 16 a* eller 17 § har den som har talerätt enligt 38 § andra stycket rätt att delta i rättegången som intervenient enligt 14 kap. rättegångsbalken.

55 §

I mål enligt denna lag gäller i fråga om rättegångskostnader 18 kap. rättegångsbalken. Bestämmelsen i 18 kap. 16 § rättegångsbalken skall dock inte tillämpas i mål om förbud eller åläggande enligt 14, 15 eller 17 §. I sådana mål får rätten bestämma att var och en av parterna skall svara för sina rättegångskostnader.	I mål enligt denna lag gäller i fråga om rättegångskostnader 18 kap. rättegångsbalken. Bestämmelsen i 18 kap. 16 § rättegångsbalken skall dock inte tillämpas i mål om förbud eller åläggande enligt 14, 15, *16 a* eller 17 §. I sådana mål får rätten bestämma att var och en av parterna skall svara för sina rättegångskostnader.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2002.

Elanders Gotab, Stockholm 2002